

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Jurisprudența Română.—*Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I.*—Dotă.—Soț dotal.—Exercițiul acțiunilor dotale. (Gh. Popescu și alții cu Maria Maior G. Minculescu).
Curtea de Apel Iași, s. I.—Camera de punere sub acuzare.—Decizie.—Autoritate de lucru judecat. (Rubin Spodheim cu Alex. Ghica-Deleni).
Tribunalul Ilfov, s. III c. c.—Vânzare.—Acțiune pentru complinirea prețului.—Neexercitare în termen. (Alfred Löwenbach cu Otto Schwarch).

Jurisprudența străină.
Recenzie.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 9 Noembrie 1928

Președenția d-lui C. Sărățeanu, consilier

Gh. Popescu și alții cu Maria Maior G. Minculescu

DOTĂ.—ȘOȚ DOTAL.—EXERCITIUL ACȚIUNILOR DOTALE.—DACA APARTINE ȘOȚULUI ȘI ÎN CAZUL CÂND PRIN CONTRACTUL DOTAL SE ACORDĂ ȘOȚIEI DREPTUL DE A LUA SINGURĂ PARTE DIN VENITURILE DOTALE.—ART. 1242 COD. CIVIL.

Articolul 1242 cod. civil, conferind soțului căsătorit sub regimul dotal, dreptul de a exercita acțiunile dotale, fără a condiționa acest drept de exercițiul dreptului de folosință a veniturilor dotale, urmează că chiar dacă prin contractul de căsătorie în care părțile au stipulat regimul dotal, se acordă soției dreptul de a lua ea singură o parte din veniturile dotei, de aci nu poate să rezulte nici o atingere a dreptului soțului cu privire la exerciciul acțiunilor dotale, afară numai dacă prin contract, s'ar prevede aceasta în mod expres.

No. 2337. — Respins recursul făcut de Gh. Popescu personal și Livia Em. Munteanu în calitate de tutoare legală a minorelor Leontina E. Munteanu lucrând și ca foști componenți ai societății în nume colectiv „Tăbăcăria Românească” în contra deciziei Curții de Apel din Craiova S. II cu No. 128/927 în proces cu Maria Maior G. Minculescu.

S'au ascultat d-ni avocați Gh. M. Dumitrescu pentru recurenți și Istrate Micescu pentru intimată.

Curtea deliberând,

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

„Exces de putere, denaturare, greșită interpre-

tare și aplicare a art. 1242 cod. civil; nemotivare; omisiune așezială”.

Având în vedere deciziunea atacată, din care rezultă: că intimata în recurs, Maria G. Minculescu, și maiorul G. Minculescu, ca soț dotal, au intentat acțiune în contra recurenței — societatea în nume colectiv „Tăbăcăria Românească” — dizolvată și reprezentată azi prin Livia Munteanu, în calitate de componentă și tutoare legală a minorei sale fiice Maria Leontina și prin G. Popescu, personal și ca component, cerând să se anuleze actul de vânzare autenticat de trib. Dolj sub Nr. 1439/920 și transcris sub Nr. 5980/920, privitor la imobilele situate în Craiova str. Lipsani Nr. 61-63 în baza art. 1255 cod. civ., ele fiind imobile dotale inalienabile; că, prima instanță, — tribunalul Dolj — respingând acțiunea ca nesusținută, ambii soți au făcut apel, pe care Curtea din Craiova l'a respins în lipsa lor, prin deciziunea Nr. 278/921, în contra căreia s'a făcut opoziție numai de către maiorul G. Minculescu, rămânând deci ca definitivă față de soția Maria Minculescu; că, în cursul judecării opoziției, încetând din viață maiorul G. Minculescu, soția sa a continuat procesul, pronunțându-se apoi deciziunea atacată cu recurs și prin care Curtea de fond a admis apelul și acțiunea, declarând nul actul de vânzare sus menționat; că, pentru a da această soluțiune, Curtea de fond constată în fapt că imobilele vândute au fost constituite dotă la căsătoria intimatei Maria Minculescu prin actul autenticat de Trib. Dolj sub Nr. 577/908 și prin urmare soțul dotal având administrațiunea averii dotale, avea dreptul a exercita acțiunile ce privesc bunurile dotale, conform art. 1242 cod. civ.; că recurența obiectând că prin art. 3 al actului dotal soții au derogat dela dispozițiunea art. 1242 cod. civ. acordând soției dreptul de a exercita acțiunile dotale, Curtea de fond a respins obiecțiunea, stabilind, prin interpretarea acelei clauze, că dacă prin ea se acordă soțului, în ce privește veniturile, drep-

tul de a lua numai 6.000 lei pentru sarcinile conjugale, restul având dreptul a-l lua soția și a da chitanțe, au rămas însă neatinse drepturile soțului în ce privește administrația averii dotale și exercițiul acțiunilor în justiție; că, drept consecință acestei argumentări, Curtea de fond a considerat ca fără efect juridic deciziunea No. 277/924 rămasă definitivă față de Maria Minculescu și prin care i se respinsese apelul, deoarece ea nu avea calitatea de a exercita acțiunile privitoare la bunurile dotale și a recunoscut dreptul ei după moartea soțului de a continua acțiunea în anulare intentată de el ca mandatarul legal al ei; că, tot odată Curtea de fond înlătură eficacitatea hotărârii de respingerea apelului și acțiunii Mariei C. Minculescu și pe considerațiunea că ea este rezultatul unei fraude la lege, părțile voind printr'un simulacru de judecată să ajungă la confirmarea înstrăinării imobilelor dotale;

Având în vedere că prin motivul I de casare se critică soluțiunea Curții de fond, susținându-se că a comis exces de putere, denaturare, greșită interpretare și aplicare a art. 1242 c. civ., nemotivare și omisiune esențială, deoarece clauza din contractul matrimonial prin care Maria C. Minculescu își rezerva aproape totalitatea veniturilor, cu dreptul de a le încasa fără autorizația soțului, căruia nu-i rămânea decât o infimă parte din venit, — această clauză prin care s'a derogat dela dispoziția art. 1242 c. civ. implică pentru soție dreptul de a avea ea singură folosința și administrația averii dotale și deci și corolarul firesc consistând din exercițiul acțiunilor dotale;

Că, astfel fiind, — pretinde recurenta — maiorul Minculescu nu avea dreptul să intenteze acțiunea în anulare, ci numai soția a cărei acțiune și apel s'au respins prin o hotărâre definitivă și că instanța de fond, numai prin denaturarea acestei clauze, constată că părțile nu au derogat dela dispozițiile art. 1242 c. civ., derogare ce rezultă și din faptul că Maria Minculescu recunoscuse prin interogatoriul luat, și pe care Curtea de fond omite a-l discuta, că ea a avut de fapt administrația averii dotale;

Considerând că dreptul de a exercita acțiunile dotale pe care art. 1242 c. civ. îl conferă sub regimul dotal soțului, nu este condiționat în mod necesar de exercițiul dreptului de folosință dotală, pe care acelaș text de lege îl conferă soțului, pentru că atare raport de dependență nu numai că legea nu-l prevede, dar din cuprinsul art. 1242 c. civ. rezultă chiar o distincțiune pe care legiuitorul o face cu privire la exclusivitatea acestor drepturi, căci pe când despre cel dintâi nu prevede de cât numai că aparține singur soțului, despre celălalt tocmai adaogă că prin contractul matrimonial se poate stipula că femeia poate primi ea însăși o

parte din veniturile sale pentru întreținerea și trebuințele sale personale, fără a dispune însă că această stipulare ar atrage o corespunzătoare modificare sau restrângere a dreptului soțului de a exercita acțiunile dotale;

Că, astfel fiind, urmează de aci că simplul fapt că printr'un contract matrimonial, prin care părțile declară că adoptă regimul dotal, se stipulează în favoarea soției dreptul de a lua ea singură o parte din veniturile dotei — oricare ar fi cătimea acelei părți, căci legea nu face în această privință nici o distincțiune — atare stipulare nu implică prin ea însăși o atingere a dreptului soțului de a exercita acțiunile dotale, dacă prin contract nu se prevede expres aceasta;

Considerând că, în speță, este necontestat că prin contractul matrimonial al soților Minculescu, ei au declarat categoric că se supun regimului dotal, astfel cum este prevăzut prin lege; că, deasemenea este constant că o clauză expresă prin care se prevede privarea soțului de dreptul acordat prin lege sub regimul dotal de a exercita acțiunile dotale, nu se prevede prin acel contract;

Că, simpla clauză prin care se arată că Maria G. Minculescu își rezervă dreptul a lua singură partea din venitul dotal întrecătoare peste suma de 6000 lei, necuprinzând prin termenii întrebuițați prin ea nici o prevedere cu privire la exercițiul acțiunilor dotale, ea, conform principiului sus expus, nu putea implica o consecință cu privire la acest drept osebit al soțului;

Că, deci, dacă în aceste condițiuni de fapt, constatate în cauză, Curtea de fond a decis că soțul și-a păstrat dreptul acordat prin lege de a exercita el singur acțiunile dotale, acest punct de vedere este rezultatul unei juste aplicațiuni a art. 1242 cod. civil, căreia nu i se poate imputa nici denaturare, pentru că clauza supusă interpretării sale nu cuprindea vreo prevedere cu privire la exercițiul acțiunilor dotale, — pentru ca astfel să fie posibilă o denaturare a ei, — și nici nemotivare sau omisiune esențială, fiindcă chiar dacă instanța nu a examinat modul în care în timpul căsătoriei s'a făcut în fapt administrarea averii dotale de către soții Minculescu, omisiunea nu este esențială, de oarece nu modul de comportare al soților în gestiunea dotei imprimă caracterul statutului matrimonial, cu dispozițiunile cuprinse în contractul matrimonial.

Că, așa dar, criticile aduse prin motivul I de casare, ne fiind fondate, el cată a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA I

Audiența dela 19 Aprilie 1920

Președinția D-lui Eugen Petit, consilier

Rubin Spodheim cu Alex. Ghica-Deleni

CAMERA DE PUNERE SUB ACUZARE.— DECIZIUNE.— AUTORITATE DE LUCRU JUDECAT ÎN CE PRIVEȘTE SESIZAREA INSTANȚEI DE FOND.—CONSTITUIRE DE PARTE CIVILĂ.

Deciziunea Camerei de punere sub acuzare prin care se dispune că este loc de a se deschide acțiune publică, are de efect sesizarea instanței competente de a judeca afacerea, constituind autoritate de lucru judecat în această privință.

Ast-fel, acțiunea publică din moment ce a fost deschisă în urma apelului părții lezate, urmează că s'a decis în mod implicit că constituirea aceștia ca parte civilă este legal făcută, iat deciziunea Camerei în această privință se bucură de autoritate de lucru judecat, întrucât face parte din elementele indispensabile sesizării, căci dacă partea civilă nu era bine constituită Camera nu putea pronunța deciziunea de trimitere în judecată.

Jurnalul No. — Constată calitatea de parte civilă a reclamantului Alexandru Ghica-Deleni.

S'au ascultat Dnii avocați Em. Herovan, L. Pilat și Gherner pentru inculpatul Rubin Spodheim și Lascăr Rosetti, O. Răboviță și Periețeanu pentru reclamantul Alex. Ghica-Deleni.

Curtea,

Văzând că inculpatul Rubin Spodheim, prin avocatii săi, opune că reclamantul Alex. Gr. Ghica-Deleni nu are calitatea de parte civilă întru cât pentru acelaș obiect a mai făcut reclamație civilă, asupra căreia Tribunalul Botoșani a pronunțat sentința prin care o respinge, No. 4 din 29 Ianuarie 1929 ;

Având în vedere că, în drept, deciziunile de punere sub inculpare a Camerei de acuzare au de efect sesizarea instanței competente a judeca afacerea sau mai bine zis de a pune această instanță în situația de a se pronunța asupra afacerii; că acesta este de altminteri unicul lor efect și în această privință, ele se bucură de autoritatea lucrului judecat;

Văzând că atunci când este vorba de judecarea în fond a afacerii, asupra tuturor celorlalte chestiuni rezolvate de Camera de punere sub acuzare, tribunalele de represiune au deplina libertate de acțiune, putând decide contrar ordonanței de trimitere — : sau că acțiunea publică nu poate fi primită întrucât i se opune cu succes o fine de neprimire, cum ar fi prescripția ; sau că faptul ar constitui o altă infracțiune decât cea prevăzută în decizia de investire; sau că el nu este imputabil inculpatul ; sau că tribunalul sesizat este necompetent, căci prin sesizare nu se înțelege și atribuire de competență, sesizarea având numai scopul de a pune tribunalul

în situație de a examina afacerea, dând însă ori ce soluție ar crede de cuviință ;

Că, deci, dacă în ce privește finele de neprimire ce se poate opune cu prilejul judecăței relative la admisibilitatea acțiunii, ele pot fi examinate cu toată independența de către instanțele de fond, tribunalele putând da hotărâri în contradicție cu deciziunile Camerei de acuzare, nu tot acelaș lucru se întâmplă cu simpla sesizare a instanței, care este definitivă și tribunalele represive sunt chemate în mod irevocabil a se pronunța asupra afacerii supusă judecăței lor, condamnând, achitând, constatând prescripția, sau fie chiar și printr'un declinatoriu de competență, după ce însă cercetează litigiul, cercetare pe care trebuie să o facă odată ce sunt sesizate ;

Având în vedere că în specie unul din elementele cari au dus la o asemenea sesizare, este apelul părții civile Alex. Gr. Ghica-Deleni, adresat Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel din Iași și pe baza căruia numai, această instanță a putut deschide acțiunea publică de față ;

Că, deci, întrucât această sesizare nu se putea face dacă rectamantul Alex. Gr. Ghica-Deleni nu ar fi fost considerat ca parte civilă în procesul penal de față, iar Camera ordonând deschiderea acțiunii publice și sesizarea tribunalului de Botoșani cu judecarea ei, a considerat cu efect de autoritatea lucrului judecat, ca făcând parte din elementele indispensabile deciziunii sale, situație de drept, că Alex, Gr. Ghica-Deleni are calitatea de parte civilă în reclamația de față introdusă în contra inculpatului Rubin Spodheim, indiferent de soarta pe care în definitiv o va avea această constituire, atunci când se va pronunța sentința de fond.

Pentru aceste motive, constată calitatea la parte civilă în instanță a reclamantului A. G. Deleni.

Semnați : Eugen Petit, M. Trandafirescu, Em. Dragomir

TRIBUNALUL ILFOV, S. III civ. cor.

Audiența de la 30 Aprilie 1928

Preșepinția D-lui Victor Popovici, judecător unic.

Alfred Löwenbach cu Otto Sschwark.

VÂNZARE.—ACȚIUNE PENTRU ÎMPLEINIRE SAU SCĂDEREA PREȚULUI.—NEEXECUTAREA EI ÎN TERMENUL DE UN AN.—DACA SE APLICĂ REGULILE PRIVITOARE LA PRESCRIPȚIE.—DECĂDERE.—ART. 1334 COD. CIVIL.

Dispozițiunea art. 1334 cod. civil prin care acțiunea vânzătorului pentru complinirea prețului și a cumpărătorului pentru scăderea prețului sau pentru stricarea contractului, se prescriu printr'un an din ziua contractului, edictează o adevărată decădere căreia nu i se poate aplica pe cale de analogie regulile generale ale pre-

scriptiei și deci cauzele cari suspendă sau întrerupe prescripțiunea propriu zisă, nu se aplică acestei decăderi prevăzută în textul art. 1334 din materia vânzării.

No. 464.—Respinsă acțiunea intentată de Alfred Löwenbach în proces cu Otto Schwark.

Sau ascultat D-nii avocați C. I. Vasilescu pentru reclamant și C. Ferderber pentru pârât.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Alfred Löwenbach, comerciant din București, prin procuratorul său D-l Avocat C. I. Vasilescu, în contra inginerului Otto Schwark, din București, pentru a fi obligat acesta să-i restituie suma de 200.000 lei, diferența de preț primită în plus, la vânzarea moșiei Pantelimon—Dobroești.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile ambelor părți precum și notele scrise depuse la dosar.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele: Prin actul de vânzare aut. de Trib. Ilfov la No. 28641 din 27 Noembrie 1923, Alfred Löwenbach cumpără dela inginer Otto Schwark moșia Pantelimon-Dobroești, în suprafață de circa 50 ha. teren arabil cu preț de 2.000.000 lei. După efectuarea acestei vânzări, Alfred Löwenbach observă o lipsă de circa. 5 Ha. în suprafața moșiei —și atunci când inginer Otto Schwark îi intentează în fața Trib. Ilfov secția I com. o acțiune pentru plata sumei de 200,000 lei, pentru inventarul moșiei, care se vânduse separat cu facturi, reclamantul Alfred Löwenbach face și el o cerere reconvențională la această acțiune, la data de 24 Martie 1925, prin care pretinde și el suma de 200.000 lei, diferența pentru cele 5 hectare și în consecință, cere stingerea acestor obligațiuni prin compensație.

Că, Trib. Ilfov Secția I Com. prin sentința No. 525 din 3 Mai 1926 găsind întemeiate ambele cereri, le admite, stingând prin compensație ambele pretențiuni.

Având în vedere că această sentință fiind apelată, Curtea de Apel secția I. prin deciziunea No. 45 din 9 Martie 1927, reformează sentința Trib. și admite numai acțiunea intentată de Otto Schwark, pe care o găsește dovedită cu actele dela dosar, iar în ce privește cererea reconvențională a firmei Löwenbach, prin care cerea compensație, Curtea o respinge, întrucât creanța acestuia era contestată atât în existența cât și în quantumul ei, rezervând însă dreptul firmei Löwenbach să intenteze acțiune pe cale principală, pentru stabilirea dreptului său.

Că, această deciziune fiind confirmată și de Inalta Curte de Casație secția III, prin deciziunea No. 649. din 4 Iulie 1927, reclamantul Alfred Löwenbach intentează acțiunea de față, prin care pretinde să fie obligat inginerul Otto Schwark a-i restitui suma de 200.000 lei, întrucât moșia Pantelimon-Dobroești în loc de 50 ha. cât era prevăzută în act, are în realitate numai 45 ha.

Având în vedere că pârâtul Otto Schwark opune în prim rând că în conformitate cu art. 1334 c. civ. reclamantul este decăzut din dreptul de a mai intenta această acțiune pentru scăderea prețului, de oarece a intentato peste termenul de un an, socotit din ziua contractării vânzării.

Că, deși art. 1334 c. c. vorbește că acțiunea vânzătorului pentru complinirea prețului și a cumpărătorului pentru scăderea prețului „se prescriu“ într'un an din ziua contractului, totuș acest text în realitate edictează o adevărată decădere pentru exercițiul dreptului ce-l conferă.

Având în vedere că reclamantul susține că din moment ce textul vorbește de prescripție, urmează că trebuie să ne referim la principiile generale ale materiei prescripții, și în acest caz, susține reclamantul, prescripția a fost întreruptă prin faptul că pârâtul a recunoscut dreptul reclamantului, chiar în cursul anului de prescripție prin 2 scrisori din 21 Februarie și 17 Iulie 1924.

Prin urmare, înainte de a examina conținutul scrisorilor din 21 Februarie și 17 Iulie 1924 și a vedea dacă într'adevăr prin ele pârâtul a recunoscut prețul reclamantului, și dacă ele pot întrerupe prescripțiunea, Trib. trebuie să soluționeze chestiunea dacă art. 1334 c. civ. edictează o prescripțiune căreia în principiu i se aplică regulile de suspendare și de întrerupere, sau edictează în realitate o adevărată decădere care stinge definitiv dreptul reclamantului.

Având în vedere că, dela început, remarcăm, că întreg titlul vânzării din cod. civ. român, a fost copiat întocmai după capitolul corespunzător din cod. civ. francez, iar textul art. 1622 c. civ. francez, corespunzător art. 1334 c. civ. român, vorbind despre acțiunea cumpărătorului pentru scăderea prețului și a vânzătorului pentru complinirea lui, întrebuițează cuvintele „à peine de déchéance“.

Rămâne prin urmare să vedem, dacă legiuitorul român s'a îndepărtat în mod voit dela textul art. 1622 c. civ. francez, întrebuițând cuvântul „prescripție“ în loc de „decădere“, — sau această schimbare este rezultatul unei inadvertențe, iar pentru aceasta vom cerceta principiile generale, care cârmuiesc instituțiunile prescripțiunii și ale decăderilor de drepturi, și vom vedea care din ele stau la baza acțiunii conferită de art. 1334 c. civ. român.

Având în vedere că, după definițiunea dată de art. 1837 c. civ. rom., prescripțiunea este un mijloc de a dobândi proprietatea sau de a se libera de o obligațiune, sub condițiuni determinate de lege.

În prescripțiunea extinctivă, trebuiește în afară de trecerea timpului, ca creditorul să rămână în inacțiune în tot acest timp cerut de lege; cu alte cuvinte, această inacțiune continuă în timpul determinat de lege, este fundamentul psescripțiunii extinctive și

care constituie un mijloc de liberațiune a debitorului, prin stingerea obligațiunei.

Acelaș motiv de ordine publică și de stabilitate socială, care stă la baza uzucapiunei, impune ca situațiunea de fapt, creată prin neexercitarea unui drept de creianță într'un interval de timp determinat de lege, să fie juridicește consolidată și transformată într'o stare de drept, prin stingerea dreptului neexercitat.

Că prescripțiunea extinctivă, presupune deci existența unui drept și a unei obligațiuni, care se sting simultan, după o trecere de timp determinată de lege; scopul ei este, prin urmare, de a mărgini exercițiul acțiunilor, care fără ea ar dura în chip nedefinit, înlăturând astfel incertitudinea drepturilor lăsate în părăsire.

Având în vedere că decăderile nu trebuie confundate cu prescripțiunea, de oarece ele rezultă din trecerea termenelor determinate prin lege, prin convențiuni sau prin judecată, fie pentru exercițiul unei opozițiuni sau unei facultăți cuprinse într'un drept, fie pentru executarea unei obligațiuni sau condamnățiuni, fie pentru exercițiul unui drept sau unei acțiuni, precum și termenele de conservare și de reînnoire ale ipotecilor și privilegiilor și termenele de procedură privitoare la termenele de atac.

Aceste cazuri, pentru care legea cere ca o manifestare de voință sau încheierea unui act sau îndeplinirea unor formalități să fie îndeplinite neapărat într'un anumit termen, ele nu privesc dreptul însuși, ci formele și condițiile pentru punerea lui în mișcare, ele sunt condițiuni *extrinsece* pentru îndeplinirea unor acte și operații juridice, sau măsuri cu caracter administrativ, interesând în primul loc distribuirea justiției.

În care din aceste definițiuni poate intra cazul vizat de art. 1334 c. civ.?

Este evident că nu poate fi vorba în materie de vânzare de a se libera, sau de a dobândi noțiuni care constituiesc fundamentul prescripțiunei, fiindcă proprietatea s'a dobândit de cumpărător și prețul s'a primit de vânzător; din moment ce convențiunea de vânzare s'a perfectat prin predarea lucrului și primirea prețului, nici un raport de obligațiune născut din convenție nu mai există între părți.

Că, dreptul ce rămâne vânzătorului pentru complinirea prețului și cumpărătorului pentru scădere de preț este conferit de legi, în afară de orice convențiune, iar în ce privește exercițiul acestui drept, legea a limitat în timp de un an dela data vânzării, cu scopul vădit de a nu arunca incertitudine asupra proprietății și deci indirect să oprească regulata și normala circulațiune a bunurilor.

Rămâne deci stabilit că art. 1334 c. civ. cuprinde o decădere și nu o prescripțiune, fiindcă după cum am arătat, nici vânzătorul și nici cumpărătorul nu au

calitatea de creditor, deci se exclude ideea de convențiune, ci lor le este conferit un drept atât de art. 1327 și art. 1329 c. civ. iar art. 1334 c. civ. limitează exercițiul acestui drept la un an, pentru a întâmpina inconvenientele ce ar rezulta prin lăsarea prea mult în suspensie a exercițiului dreptului; toate principiile care stau la baza instituțiunei decăderilor le găsim în art. 1334 c. civ. fiindcă neputând fi vorba de o obligațiune și de un drept care se sting prin inacțiune, nu poate fi vorba de prescripțiune.

Că, în doctrina românească chestiunea art. 1334 c. civ. este definitiv lămurită, de oarece cei mai de seamă autori, arată că este impropriu întrebuintat cuvântul „se prescrie“; căci termenul de un an este prevăzut sub pedeapsă de decădere, fiind chiar susceptibil de a fi modificat prin convențiunea părților (Matei Cantacuzino, Elem. dr. civ. pag. 505 și 640; D. Alexandrescu vol. VIII partea II. pag. 662 și vol. XI pag. 229). De asemenea și Inalta Curte de Casație având să se pronunțe asupra prescripțiunilor scurte, a decis prin cnsiderente de principii, că, *dacă pentru prescripțiunile cu termen lung, unde ordinea publică este în joc, părțile nu pot prin convențiunea lor să prelungească termenul hotărât de lege, în prescripțiunile de scurtă durată care nu sunt propriu zis prescripțiuni, ci mai mult forcluziuni sau decăderi, părțile ar putea prin convențiune să mărească sau să micșoreze termenul prescripțiunei.* (Pand. Săpt. 18, 926, pag. 429).

Dealtfel, dacă legiuitorul ar fi edictat o adevărată prescripțiune, desigur că art. 1334 c. civ. nu ar fi fost așezat sub capitolul vânzării, ci ar fi fost așezat sub capitolul prescripțiunei de scurtă durată și atunci chestiunea ar fi fost tranșată, dar în codul nostru se găsesc și alte decăderi, cari toate sunt așezate la capitole speciale, toate diferite sub toate raporturile de capitolul prescripțiunei comune.

Că, în doctrina românească discutându-se art. 1894 c. civ. care arată că titlul prescripțiunei cuprinzând regulile dreptului comun asupra materiei, se aplică și celorlalte prescripții cuprinse în alte titluri ale codului, oricare ar fi durata lor, afară de derogările care rezultă din dispoziții speciale, printre aceste derogări este citat și art. 1334 c. civ. (D. Alexandrescu vol. XI, pagina 229).

Că fiind stabilit deci, că art. 1334 c. civ. conține o decădere, rămâne să vedem, care sunt, în principiu, deosebiriile dintre prescripție și decădere.

Interesul acestei distincțiuni constă mai întâi într'aceia, că, cauzele care suspendă prescripțiunea propriu zisă nu se aplică la termenele de decădere, în al doilea rând termenele de decădere, cel puțin acele care sunt bazate pe un motiv de ordine publică, se aplică „ex officio“ de judecător, pe când termenul de prescripție propriu zis, deși bazat pe un motiv de ordine publică, nu se aplică decât dacă partea

interesată îl invoacă și dovedește împlinirea lui și chiar odată împlinit, el lasă să subziste o obligațiune naturală, care poate da loc la o plată valabilă și obligatorie cu condițiunea ca să fi fost făcută în deplină cunoștință de cauză că acțiunea era prescrisă.

Că, spre deosebire de prescripțiune, care este suspendată în favoarea minorilor și a interzișilor, decăderile de drepturi operează și în contra acestora excluzând prin urmare maxima „*contra non valentem agere, non currit praescriptio*“.

Deasemenea regula perpetuității excepțiunei „*Quae temporalia sunt ad agendum, perpetua sunt ad excipiendum*“ nu este aplicabilă decăderilor de drepturi, astfel că după expirarea termenului stabilit de lege nu se mai poate opune nimic în apărare, nici măcar pe cale de excepțiune.

Vedem deci, că consecința fixării unui termen pentru exercițiul unei acțiuni, este că la expirarea acestui termen, se restrânge sau se modifică dreptul în sine de a acționa, de așa manieră că singura expirare a termenului atrage decăderea dreptului, independent de orice considerațiune de neglijență sau de renunțare din partea celui căruia îi este acordată acțiunea, — pe când la prescripțiune, trebuie neapărat să se cunoască faptul că creditorul a neglijat să-și exercite acțiunea sa într'un anumit timp. Astel decăderea este mai severă în consecințele sale, operează deplin drept, dacă nu a fost exercitat dreptul în termenul stabilit de lege.

Având în vedere că din cele expuse rezultă că decăderile deosebindu-se de prescripțiunea propriu zisă, nu le putem aplica principiile generale ale prescripțiunilor, deci nici cauzele de suspendare și nici cauzele de întrerupere.

Că, în doctrina franceză, născându-se controversă asupra chestiunii dacă decăderilor li se aplică regulile generale ale prescripției, majoritatea autorilor admit că principiile din materia prescripției nu se pot aplica decăderilor, dacă această aplicațiune ar fi în desacord cu scopul urmărit de lege, care a stabilit aceste decăderi speciale, neputându-se aplica decât acolo unde am găsi aceeași identitate de rațiune.

Că, deci, chiar după această părere doctrinară, nu am putea aplică articolului 1334 c. civ. regulile întreruperii prescripțiunei, de oarece aceste acțiuni puțin favorabile prin natura lor, au fost limitate la un timp restrâns, din cauza dificultăților ce ar prezenta, după prea mult timp, verificările necesare în asemenea ocaziuni, aruncându-se astfel o incertitudine asupra proprietății și oprindu-se deci indirect normala circulațiune a bunurilor.

Din punctul de vedere, deci, al scopului urmărit de legiuitor prin art. 1334 c. civ, nu s'ar aplica acestei decăderi regulile întreruperii prescripțiunei. (Baudry et Tissier, vol. 28 No. 36 și 40 Baudry vol. 19 No. 339)

Că așa fiind, din cele expuse rezultă că art. 1334 c. civ. edictează o adevărată decădere, căreia nu i se poate aplica nici prin analogie regulile întreruperii prescripțiunii.

Având în vedere că, în speță constatându-se că actul de vânzare a fost încheiat la 27 Noembrie 1923, iar reclamantul neintentând nici o acțiune până la 27 Noembrie 1924, este decăzut din dreptul de a mai cere a i se restitui diferența de preț provenită din lipsa întinderei de teren prevăzută în actul de vânzare.

Astfel că finele de neprimire ridicat de părâtul Otto Schwark este întemeiat, iar acțiunea reclamantului urmează să fie respinsă pentru acest motiv.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnat: *Victor Popovici.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

Faliment.

Femeie dotală. — Măsuri conservatorii. — Popriri. — Creanță certă nelichidată.

Femeia dotală poate în cursul instanței de divorț în virtutea art. 212 c. civ. (194 c. civ r.) să înființeze popriri în mâinile debitorilor bărbatului ei pentru plata creanței sale certe, dar al cărei quantum este subordonat operațiunilor de lichidare și partaj.

Cas. fr. 1 Mai 1927 Gaz. Pal. 9 Aug. 1927

* * *

Faliment.

Ipotecă constituită postarior epocii încetării plăților. — Promisiune anterioară. — Nulitate.

Din termenii art. 446 c. com. ipoteca constituită după data încetării plăților și pentru datorie anterior contractată, este nulă față de masa falimentului, chiar dacă această constituire de ipotecă nu ar fi decât realizarea din partea debitorului a unei promisiuni consimțită prin act sub semnătură privată intervenit înainte de încetarea plăților, căci acest act n'are dată certă față de masă, și de altă parte, ipoteca nu poate fi constituită decât prin act autentic.

C. Lyon, 28 Dec. 1926

*Sirey rep. somm.,
1928. 1. 299.*

* * *

Incendiu.

Imobil. — Responsabilitate. — Probă.

Când un incendiu a luat naștere lângă o cale ferată și a cauzat pagube riveranilor, aparține acestora, reclamantii în indemnizare, de a proba că flagelul a survenit din faptul și culpa companiei de căi ferate.

În lipsa acestei probe, cererea lor urmează a fi respinsă.

C. Montpellier, 21 Martie 1927

*Sirey rep. somm.
1928. 1. 356*

* * *

Interdicțiune

Cauză de interdicție. — Existență în momentul când s'a făcut un act a cărui anulare se cere. — Aprecierea judecătorilor de fond.

Aparține judecătorilor de fond de a declara, întemeindu-se pe circumstanțele cauzei, că o persoană aflată în stare de interdicțiune era înainte de această interdicție într'o stare de slăbiciune intelectuală care o făcea incapabilă de a se obliga; și ei au o putere discreționară pentru a aprecia notorietatea demenței în ziua contractului a cărui anulare s'a cerut. Proba acestei notorietăți nu este supusă nic unei forme deosebite și poate să rezulte din atestări medicale demne de credință.

C. Paris, 22 Martie 1927. Gaz. trib. 20 Oct. 1927

RECENZIE

Marco R. Cohin, *L'abstention fautive en droit civil et pénal. — Etude sur la responsabilité*, avec une préface de M. V. de Moro Giafferri. — Sirey-Paris, 1929; pp. VIII + 328.

Problema atât de delicată și de complexă a responsabilității și a limitelor ei este desigur materia asupra căreia s'a scris și s'a discutat mai mult în ultimile decenii.

În producțiunea extrem de abundantă de lucrări apărute în ultimul timp asupra acestei chestiuni, teza de doctorat a d-lui Cohin ocupă un loc aparte și de primul rang. Ea iese din cadrul obișnuit al multiplelor monografii ce se publică mereu asupra problemei responsabilității. Subiectul acestei teze este studiul nu al unei simple porțiuni a problemei, ci al unui întreg aspect al ei. D-l Cohin a ales aspectul cel mai greu al chestiunii, adică responsabilitatea în cazurile în care ea este bazată pe un fapt negativ: abstențiune ori neglijență. Este de ajuns a enunța această problemă pentru a vedea cât este de complicată. Într'adevăr, prima chestiune care se pune în materia responsabilității este determinarea raportului causal între dauna suferită de victimă și acțiunea culpabilă a făptașului. Pe acest raport causal este bazată doctrina clasică a responsabilității și de aici decurg acele categorii tradiționale și bine cunoscute relative la *causa proxima* și *causa remota* a daunei.

În cazurile de culpă prin abstențiune raportul causal care determină responsabilitatea își schimbă cu totul aspectul și întregul fundament al responsabilității este modificat. În aceste cazuri nu mai poate fi vorba despre determinarea cauzei daunei; ceea ce importă în asemenea ipoteze este de știut ce daună s'ar fi evitat victimei dacă s'ar fi produs intervențiunea cerută.

Așa dar la noțiunea de culpă prin abstențiune corespunde noțiuneade daună evitată. Și tocmai aici

apare marea greutate a chestiunii; întrucât o persoană poate să fie ținută să asiste pe o altă persoană? În ce măsură o persoană este obligată să-și dea concursul efectiv? Autorul delimitează cu multă precizie conținutul problemei și, fixând elementele sale, are ocaziunea să se ocupe de obligațiunile pasiv-universale prin care d-l Planiol voia să explice structura juridică a drepturilor reale. Asupra acestui punct sagacitatea autorului reușește să prindă un nou aspect al acestei desbătute teorii. Concepțiunii viguroase prin care se limită culpa la violarea unei obligațiuni preexistente, d-l Cohin opune o idee mai largă, mai conformă cu necesitățile vieții sociale.

Când fundamentul culpei este violarea unei obligațiuni preexistente, primul element necesar pentru ca responsabilitatea cuiva să fie angajată, eră tocmai existența acestei obligațiuni. Consecința directă a acestei concepțiuni eră că tot ce se putea cere cuiva, în absența unui text precis, eră doar abstențiunea sa de la orice acțiune dăunătoare. Caracterul individualist și aproape anti-social al acestei doctrine este pus în evidență cu o deosebită claritate (p. 17). Rezultatul acestei concepțiuni este că omul rămâne izolat; ceva mai mult, legea îl presupune în această situațiune, făcând abstracțiune de schimbul continuu, de conlucrarea intimă care se stabilește în mod necesar între membrii societății.

Doctrinile solidariste care cu timpul au câștigat din ce în ce mai mult teren nu permit ca această tendință individualistă să se menție încă multă vreme în materia responsabilității, care tocmai este cea mai importantă din punctul de vedere al conlucrării sociale.

D-l Cohin a știut să discearnă în această delicată materie tendințele care trebuie să triumfe și, odată aflate, d-sa a știut să le pună în lumină cu o desăvârșită compentință; deaceea pe bună dreptate d-l de Moro Giafferri atrage atențiunea asupra acestui punct: „Monsieur Marco R. Cohin, scribe eminentul avocat, souhaite que les lois françaises proclament un principe d'humaine solidarité en condamnant l'abstention fautive. Ce n'est pas un voeu inédit. Du moins faut-il reconnaître qu'il en plaide la cause avec une méthode, une pénétration psychologique, un souci des difficultés qui lui assurent un rang de choix parmi les théoriciens du solidarisme légal“. Și, la încheere, d-l de Moro Giafferri își arată adeviziunea fără rezerve la teza susținută de autor: „Si j'étais parlementaire et qu'on proposât à mon suffrage le texte réclamé par Monsieur Cohin, pour atteindre au nom de la solidarité l'abstention fautive.... je ne m'abstien-drais pas“.

Autorul a reușit într'adevăr să demonstreze nu numai necesitatea unei asemenea măsuri, ceea ce în definitiv n'ar fi decât un *pium desiderium*, dar chiar să facă dovada posibilității practice și să arate mijloacele tehnice de realizare, izbutind astfel să dea

acea sinteză între ideal și practică, ceea ce constituie însăși esența dreptului.

Solidaritatea este mai mult decât un simplu precept moral. Ea este o realitate socială și economică pe care istoria o atestă în diversele faze ale omenirii.

Pentru a-și stabili teza, autorul utilizează un material imens. A folosit în modul cel mai fericit toate izvoarele chestiunii. Jurisprudența a fost analizată cu minuțiozitate și adeseori, după o viguroasă și abstractă discuțiune de principii, urmează o serie de specii analizate și explicate.

Cititorul poate vedea imediat consecințele practice ale principiilor în discuțiune, valoarea și utilitatea lor respectivă.

Această grijă continuă pe care autorul o pune în a legă printr'o țesătură cât mai solidă principiile și aplicațiunile constituie unul din meritele cele mai de seamă ale lucrării. În discuțiunile teoretice autorul nu pierde nici o dată din vedere utilitatea juridică a chestiunii discutate. În analizarea speciilor știe să unească întotdeauna cazul concret de regula abstractă. Mulțumită acestei viguroase metode, lucrarea se prezintă ca un tot perfect încheșat; cetirea și înțelegerea lucrării sunt mult ușurate; la aceasta contribuie stilul curgător și limpede, corect și foarte clar.

Trebue să amintim că teza d-lui Cohin este prima monografie asupra acestei chestiuni. Nu numai că lipseau lucrările speciale, dar chiar informațiunile ce se puteau găsi în diversele tratate erau fragmentare și incomplete. A trebuit o foarte mare efortare pentru a face o sinteză și mai ales o sinteză atât de bine ordonată cum este lucrarea ce analizăm.

Lucrarea este împărțită în două părți. În prima parte autorul se ocupă de „abstențiunea în sfera de activitate a unei persoane“; în partea a doua se analizează datoria morală de a interveni: „absențiunea în afară de sfera de activitate a unei persoane“.

În prima parte autorul studiază cu multă finețe situațiunea juridică actuală; semnalăm în special importante chestiuni ale diligenței și prudenței în acțiune, ale dolului prin reticență mai ales în materie de asigurări: obligațiunile între vecini, etc.

Această simplă enumerațiune a câtorva din capitolele lucrării învederează bogăția documentării și varietatea chestiunilor tratate. Ipotezele examinate prezintă o gamă foarte complexă care merge dela periferia materiei contractuale, de la reticența la încheierea contractelor, până la abstențiunea delictuală propriu zisă, delictul de fugă în urma unui accident cauzat de un automobilist. Diversele nuanțe cuprinse între aceste extreme sunt întotdeauna puse în lumină cu o deplină claritate.

Teza d-lui Cohin este una din acele rare lucrări unde bogăția documentării nu întunecă liniile dominante și de aceea este totodată o excelentă carte de inițiere și în acelaș timp un foarte complet repertoriu de

consultat. Autorul a știut să evite principalul defect al lucrărilor de acest gen: acela de a repara speculațiunea teoretică de aplicațiunea practică. În unele lucrări discuțiunile doctrinare nu sunt suficient sprijinite de elementul practic și, invers, uneori autorii se pierd în analizări de specii și în detalii mai mult sau mai puțin fastidioase. Calea de mijloc este greu de găsit și odată găsită este greu de urmat. D-l Cohin a făcut o frumoasă efortare pentru a da o lucrare bine echilibrată din toate punctele de vedere și a reușit în mod desăvârșit.

De aceea nu este surprinzător a vedea că de comun acord Univeritatea și Baroul, teoria și practica recunosc valoarea deosebită a acestei lucrări. Facultatea de Drept din Paris și-a arătat aprobarea „reținând“ teza d-lui Cohin. D-l V. de Moro Giafferri, avocatul strălucit a atâtor cauze celebre în anele judiciare, care este și un mare prieten al României, a pus în evidență în prefața d-sale calitățile excepționale ale acestei lucrări.

Subiectul extrem de greu a fost perfect stăpânit de autor; „L'abstention fautive“ este o lucrare dintre acelea care pot consacra un talent și fără îndoială va aduce multe servicii și va face multă onoare autorului.

M. G. Nicolau

Diplomat al școlii de Hautes études din Paris

Paris, 15 Aprilie 1929

P. S. — Pe lângă justele aprecieri de mai sus ale distinsului nostru colaborator Matei G. Nicolau atragem în special atențiunea asupra admirabilei prefețe ce însoțește această importantă lucrare, prefață datorită marelui avocat din Paris *Moro Giafferri*, care între alte aprecieri elogioase zice: . . . *M. Cohin en plaide la cause avec une methode, une pénétration psychologique, un souci des difficultés qui lui assurent un rang de choix parmi des théoriticiens du solidarisme légal.*

C. H.

A apărut într'o nouă edițiune:

„CODUL DE AUDIENȚĂ“ de **HAMANGIU**

(Format mare de servietă în genul lui „Codes d'Audience Dalloz“) cuprinzând:

În Partea I. Toate codurile adnotate cu diferențele dintre textul român și francez, cu referințe la toate articolele din coduri și legi și precedate de indexe alfabetice.

În Partea II. Legile uzuale cele mai importante și cari sunt de o întrebuințare zilnică înaintea Curților și Tribunalurilor, cu ultimele modificări ce au suferit, toate adnotate și însoțite de asemenea de indexe alfabetice.

Lucrarea este ireproșabil executată în editura Librăriei „Universala“ Alcalay & Co. București, Calea Victoriei, 37.

Costul unui volum frumos legat în pânză este de lei 750.